

” Єфременко А., Крайник Я., Федорина Т., Петренко В., Фоменко В., Казак В. Актуальність здоров'язбережувальної компетентності майбутніх тренерів з виду спорту. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2024. Том 12, № 8. С. 20-26. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i8-003>.

Yefremenko A., Krainyk Ya., Fedoryna T., Petrenko V., Fomenko V., Kazak V. Aktualnist zdoroviazberezhuvalnoi kompetentnosti maibutnikh treneriv z vydu sportu [Relevance of health care competence of future sports coaches]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2024. Vol. 12, No 8. S. 20-26. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i8-003>.

УДК 796.03

DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i8-003

Андрій ЄФРЕМЕНКО¹, Ярослав КРАЙНИК², Тетяна ФЕДОРІНА³, Валерій ПЕТРЕНКО⁴, Вікторія ФОМЕНКО⁵, Володимир КАЗАК⁶

^{1,2}Харківська державна академія фізичної культури, Україна

^{3,4,5,6}НТУ «Харківський політехнічний інститут», Україна

¹<https://orcid.org/0000-0003-0924-0281>

pierrobertlef@gmail.com

²<https://orcid.org/0000-0003-1567-8570>

yaroslavkr@ukr.net

³<https://orcid.org/0000-0003-1313-1838>

tatyana.fedorina@gmail.com

⁴<https://orcid.org/0009-0009-4145-5048>

v.petrenko711@gmail.com

⁵<https://orcid.org/0000-0002-4773-7363>

fmenkovv.f@gmail.com

⁶<https://orcid.org/0009-0005-4796-2594>

kazakvu@gmail.com

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З ВИДУ СПОРТУ

Анотація. Розвиток знань та умінь щодо збереження здоров'я здобувачів освіти є одним з ключових завдань навчального процесу в сфері фізкультурно-спортивної освіти. Необхідно формувати в майбутніх тренерів у процесі навчання розуміння важливості збереження власного та здоров'я молодих спортсменів. Мета: обґрунтувати значення здоров'язбережувальної компетентності майбутніх тренерів з виду спорту. Матеріал і методи: теоретичні методи педагогічного дослідження. Результати. Підготовка сучасного тренера з виду спорту не буде якісною без сформованості в структурі професійної компетентності орієнтації на збереження здоров'я. Уявлення про здоров'язбережувальну компетентність тренера з виду спорту та її формування в процесі навчання залишається недостатньо розробленим. Її структура мусить включати характеристики, які забезпечують втілення здоров'язбереження як на особистісному рівні спортивного тренера, а також які будуть сформовані в процесі підготовки вихованців. Основою здоров'язбережувальної компетентності тренера з виду спорту є розуміння сутності спорту як діяльності спрямованої на формування, збагачення та збереження здоров'я тих, хто займаються, а не тільки на досягнення найвищого результату у змаганнях. Відповідно до цієї мети мусить будуватися спеціалізована фахова підготовка майбутніх спортивних тренерів. Висновки. Виявлено, що недостатньо уваги приділяється процесу розвитку уявлень майбутніх тренерів з виду спорту щодо оздоровчої спрямованості майбутньої професійної діяльності. Встановлені напрямки, які слід розвивати в процесі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх тренерів з виду спорту. Визначено, що першочергове значення у якісній фаховій діяльності спортивного тренера мають теоретичні знання та практичні навички щодо забезпечення здоров'я атлетів на різних етапах багаторічної підготовки. Вони спираються на особистісний рівень прихильності до ведення здорового способу життя, а також володіння стратегіями формування здоров'язбережувального середовища навчально-тренувального процесу. Подальше формування чітких вимог до здоров'язбережувальної компетентності спортивних тренерів сприятиме підвищенню якості підготовки майбутніх спеціалістів.

Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність; спортивні тренери; вища освіти; компетентісний підхід; навчання; здоров'я; фізичне вдосконалення.

Andrii YEFREMENKO¹, Yaroslav KRAYNYK², Tetiana FEDORYNA³, Valerii PETRENKO⁴, Victoriia FOMENKO⁵, Volodymyr KAZAK⁶

^{1,2}Kharkiv State Academy of Physical Culture, Ukraine

^{3,4,5,6}NTU «Kharkiv Polytechnic Institute», Ukraine

¹<https://orcid.org/0000-0003-0924-0281>

pierrobertlef@gmail.com

²<https://orcid.org/0000-0003-1567-8570>

yaroslavkr@ukr.net

³<https://orcid.org/0000-0003-1313-1838>

tatyana.fedorina@gmail.com

⁴<https://orcid.org/0009-0009-4145-5048>

v.petrenko711@gmail.com

⁵<https://orcid.org/0000-0002-4773-7363>

fmenkovv.f@gmail.com

⁶<https://orcid.org/0009-0005-4796-2594>

kazakvu@gmail.com

RELEVANCE OF HEALTH CARE COMPETENCE OF FUTURE SPORTS COACHES

Abstract. The development of knowledge and skills regarding the preservation of the health of students is one of the key tasks of the educational process in the field of physical culture and sports education. It is necessary to form in the future coaches during the training

process an understanding of the importance of preserving one's own health and the health of young athletes. Purpose: to substantiate the importance of health-preserving competence of future sports coaches. Material and methods: theoretical methods of pedagogical research. The results. The training of a modern sports coach will not be of high quality without the formation of a focus on health preservation in the structure of professional competence. The concept of the health-preserving competence of a sports coach and its formation during the training process remains insufficiently developed. Its structure must include characteristics that ensure the implementation of health care at the personal level of a sports coach, as well as those that will be formed in the process of training students. The basis of the health-preserving competence of a sports coach is an understanding of the essence of sports as an activity aimed at forming, enriching and preserving the health of those who practice, and not only at achieving the highest result in competitions. In accordance with this goal, specialized professional training of future sports coaches must be developed. Conclusions. It was revealed that insufficient attention is paid to the process of developing the ideas of future sports coaches regarding the health-oriented orientation of future professional activities. The directions that should be developed in the process of forming the health-preserving competence of future sports coaches have been established. It was determined that theoretical knowledge and practical skills to ensure the health of athletes at various stages of long-term training are of primary importance in the quality professional activity of a sports coach. They are based on the personal level of commitment to leading a healthy lifestyle, as well as mastery of strategies for forming a health-preserving environment of the educational and training process. Further formulation of clear requirements for the health-preserving competence of sports coaches will contribute to improving the quality of training of future specialists.

Keywords: health care competence; sports coaches; higher education; competent approach; training; health; physical improvement.

Постановка проблеми. Становлення майбутнього спеціаліста не можливе без забезпечення належного рівня здоров'я. Прихильність до ведення здорового способу життя, вміння дотримуватися його навичок після закінчення навчання є одним з основних завдань, яке має бути вирішене впродовж періоду здобуття освіти. При цьому мета навчальної діяльності щодо формування здоров'язбережувальної поведінки має бути конкретизованою відносно навичок, знань та умінь, які ті, що навчаються, здобувають у процесі навчання. В результаті має бути закладена світоглядна основа щодо здоров'язбережувальної поведінки у подальші роки професійної діяльності. Означені тези ґрунтуються на розумінні взаємозв'язків належного рівня здоров'я для успішної професійної та побутової діяльності. Однак стала тенденція до зниження рівня здоров'я здобувачів освіти, а також погіршення умов навколишнього середовища, включаючи його особливості, пов'язані з розвитком постіндустріального суспільства, актуалізує вивчення особливостей здоров'язбережувальної поведінки майбутніх тренерів з виду спорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Означене питання є надзвичайно важливим для представників професій, які передбачають здійснення діяльності у форматі «людина-людина». Особливо таких, які пов'язані з екстремальною діяльністю на кшталт спортивної. Зокрема, успішність та тривалість спортивної кар'єри залежить від збереження здоров'я спортсменів, які протягом тривалого часу вимушені переносити тренувальні та змагальні навантаження граничного характеру та глобального впливу. Саме на тренера покладено завдання побудови процесу багаторічної підготовки спортсмена таким чином, щоб забезпечити: 1) набуття юним атлетом належного рівня здоров'я з урахуванням його індивідуальних особливостей; 2) збереження здоров'я спортсменів протягом тривалого часу тренувань та виступів у змаганнях [15, 16]. Дане питання є предметом поточного дослідження в контексті необхідності формування відповідних знань, умінь та навичок майбутнього тренера для роботи зі молодими спортсменами.

Встановлено, що здоров'язбережувальна компетентність є беззаперечною основою професійної підготовки майбутніх фахівців у вищій школі [14]. Її набуття здобувачами вищої освіти є необхідністю при тривалій професійній кар'єрі, а також запорукою її успішності [7, 28]. Дослідники наголошують, що в основі формування професійної компетентності якісного фахівця сфери фізичного виховання та спорту є набуття знань щодо збереження здоров'я не тільки у теоретичній площині, але й у практичній діяльності [1, 12]. При цьому формування здоров'язбережувальної компетентності має відбуватися протягом всього часу аудиторного і самостійного навчання у ЗВО не тільки при вивченні спеціальних дисциплін, а й інших, що формують здоров'язбережувальний світогляд здобувачів освіти [4, 8]. Сьогодні не є уявлення щодо здоров'язбережувальної компетентності спеціалістів сфери фізичної культури і спорту не є однозначним, що пов'язано з її особливостями при підготовці фахівців даного напрямку [9, 18, 20]. Поточні спроби дослідників визначення здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти стосуються окремих категорій фахівців з фізичного виховання та спорту, зокрема майбутніх тренерів з виду спорту [5, 17, 19]. Тож необхідним є встановлення її значення в контексті побудови процесу навчання майбутніх тренерів з виду спорту для подальшого розуміння стратегії її формування в рамках провадження освітнього процесу.

Мета статті – обґрунтувати значення здоров'язбережувальної компетентності майбутніх тренерів з виду спорту.

Методи дослідження. Досягнення поставленої мети було зосереджено на використанні методів педагогічного дослідження її релевантних. При виборі теоретичної бази обґрунтування дослідження були обрані відповідні сучасні джерела, в яких узагальнено уявлення про особливості формування здоров'язбережувальної компетентності та практичні кроки її досягнення у здобувачів закладів освіти. На основі аналізу отриманих даних було синтезовано уявлення про здоров'язбережувальну компетентність фахівців сфери фізичної культури та спорту. Надалі було

узагальнено проблематику процесу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх тренерів з виду спорту. Отримані дані стали основою конкретизації вимог до структуризації вимог до процесу збереження здоров'я майбутніх тренерів як основи успішного набуття ними професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Необхідною умовою формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх тренерів з виду спорту є визначення її структури, розвиток якої забезпечується протягом навчального процесу у закладах освіти фізкультурно-спортивного профілю. Тренер з виду спорту не може бути професійно компетентним не маючи навичок до ведення здорового способу життя, а також вмінь до організації навчально-тренувального процесу вихованців, спрямованого на формування та збереження здоров'я. Першочергового, значення у структурі здоров'язбережувальної компетентності тренера набуває необхідність вміння: 1) формувати прихильність до збереження здоров'я у вихованців; 2) будувати процес підготовки атлетів з урахуванням його безпечності для здоров'я.

В процесі вирішення першого завдання майбутній тренер має оволодіти знаннями та вміннями щодо: розвитку мотивації до ведення здорового способу життя спортсменами; основами здорового способу життя з урахуванням контингенту спортсменів та особливостей спортивної спеціалізації; сучасних методів підтримки здоров'я із використанням екологічних засобів фізичного та психологічного характеру.

Вирішення другого питання тісно пов'язане з формуванням професійної компетентності. Відтак, має бути застосований міждисциплінарний підхід у процесі його вирішення. В такому випадку здоров'язбережувальна компетентність передбачає набуття майбутніми тренерами теоретичних знань та практичних умінь на наступних рівнях (узагальнено для всього процесу багаторічної підготовки):

1. Планування підготовки. Передбачається набуття майбутніми тренерами знань та умінь стосовно організації щадних режимів тренування з урахуванням лімітуючих факторів працездатності спортсменів в конкретному виді спортивної діяльності.

2. Безпосередня підготовка до спортивних досягнень та контроль. Передбачається формування вмінь та навичок щодо підбору валідних та надійних засобів контролю здоров'я вихованців та організації заходів з його оцінювання на різних рівнях у окремих структурних одиницях навчально-тренувального процесу. Тренер має навчитися визначати стан готовності до спортивних досягнень вихованців в контексті максимального зниження ризику такої діяльності для здоров'я атлетів.

3. Змагальна підготовка. Передбачається розвиток теоретичних знань та практичних навичок щодо особливостей підготовки та змагальної діяльності у видах спорту з урахуванням екстремальних та небезпечних факторів її реалізації, в точності під час виступів у змаганнях, відносно поінформованості та зниження ризику для вихованців у разі їх виникнення.

4. Відновлення працездатності організму. Передбачається оволодіння майбутнім тренером комплексом засобів та методів різного характеру, а також теоретичними знаннями щодо їх застосування, відносно нормалізації процесів відновлення працездатності атлетів на різних етапах тренування, а також комплексом процедур щодо визначення їх ефективності. Дане положення має бути органічно імплементоване у навчально-тренувальний процес як одна із важливих його складових, що дозволяє розширити функціональні можливості організму атлетів без шкоди для їх здоров'я.

5. Позатренувальні фактори підготовки. Передбачається оволодіння майбутнім тренером методологією та стратегією організації та забезпечення здоров'язбережувального середовища, де здійснюється навчально-тренувальна та змагальна діяльність вихованців, а також їх відпочинок. Необхідно визначити коло навичок та вимог до навколишнього середовища, які мають бути сформовані тренером у вихованців, що створюють безпечне та здорове навколишнє середовище.

При чому, зазначені рівні зумисно не розділені за критеріями здоров'я. Наголошується, що досягнення компетентності майбутніми фахівцями знаходиться як у площині фізичного, так і психологічного здоров'я вихованців.

Дискусія. Результати проведеного дослідження ґрунтуючись на сучасних уявленнях про підготовку фахівців з фізичного виховання і спорту, а також місця здоров'язбережувальної компетентності у структурі професійної готовності майбутніх тренерів дозволили сформулювати розуміння необхідних знань та навичок, якими має оволодіти здобувач в процесі навчання [2, 3]. В такому випадку виникає необхідність розширення розуміння здоров'язбережувальної діяльності тренера понад констатацією самого факту набуття компетентності. Це пов'язано з виключним значенням категорії «здоров'я» як предиктора успішності вихованців у спорті, так і фактора оздоровлення суспільства через фізичну культуру та спорт [11, 24].

Професія тренера з виду спорту вимагає від фахівця знань та вмінь з основ збереження здоров'я як власного, так і вихованців [19]. Відповідно, протягом навчання у здобувачів освіти має бути сформовано здоров'язбережувальну компетентність, що відповідатиме вимогам професійної

діяльності [6]. Цьому прийтиме розвиток теоретичних знань і практичних навичок збереження власного здоров'я і побудови безпечного тренувального процесу спортсменів відносно набуття відповідного рівня здоров'я та його збереження [13, 27]. Зрозуміло, що завдання здоров'язбереження будуть відрізнятися залежно від етапу багаторічної підготовки. Тож і структура здоров'язбережувальної компетентності, яку мають освоїти здобувачі у процесі навчання буде відрізнятися.

Здоров'язбережувальна компетентність тренера з виду спорту передбачає формування прихильності до здорового способу життя [25]. Відповідно, потрібно розвинути у здобувача розуміння та мотивацію щодо значення та піклування про власне здоров'я, а також сформувати основні теоретичні знання із забезпечення цього процесу. У практичній діяльності мають бути розвинені навички до ведення здорового способу життя протягом навчання та подальшого життя, в тому числі, у професійній діяльності. Ці вимоги є основою подальшого розвитку професійної компетентності майбутнього тренера.

Саме ці компетентності та їх сформованість мають бути розвинені протягом навчання та оцінюватися на заключній атестації майбутнього фахівця. Проте, саме аксіоматичне відношення до спорту як оздоровчої діяльності створює хибне уявлення, що всі атлети і тренери є здоровими та ведуть здоровий спосіб життя [21, 26]. Те ж стосується і організації навчально-тренувального процесу, здоров'язбережувальна функція якого часто не виконується, про що свідчать збільшення травм та перенапружень у атлетів, а також передчасне закінчення занять спортом [10].

Подібні уявлення домінують і у фізкультурно-спортивній освіті [22]. Тому немає чіткого уявлення про структуру здоров'язбережувальної компетентності тренерів з виду спорту. Вирішення цього питання можливе через усвідомлення та сприйняття здоров'я не як суспільного та особистого критерію, а як важливої складової професійної майстерності тренера [23].

Відтак, необхідно формувати освітню програму підготовки тренерів з виду спорту з урахуванням оволодіння ними знань та умінь, що дозволять забезпечити здоров'язбереження та оздоровчий вплив спортивної діяльності на вихованців на різних етапах багаторічної підготовки. У зв'язку з цим, потрібно розглядати фахову компетентність майбутніх тренерів крізь призму знань та навичок з розвитку, підтримки та збереження здоров'я, які мають бути сформовані у здобувачів протягом навчання. Орієнтація лише на досягнення найвищого результату у підготовці спортсменів не дозволяє розширити розуміння суспільного значення олімпійського та професійного спорту, а розглядається здобувачами лише як можливість навчитися методології тренерства. Даний підхід є вузькоспеціалізованим та фаховим, що унеможливує розвиток уявлень про здоров'язбережувальну поведінку як запоруку довготривалого якісного життя, зокрема у спорті. Таким чином, має бути переглянута значення здоров'язбережувальної компетентності у процесі підготовки тренерів з виду спорту як фактора не лише підвищення, а й певної основи становлення професійної майстерності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. В результаті проведеного теоретичного дослідження вдалося конкретизувати значення здоров'язбережувальної компетентності у підготовці майбутніх тренерів, а також визначити актуальну спрямованість її формування з урахуванням оздоровчої спрямованості навчально-тренувального процесу атлетів на усіх етапах багаторічної підготовки. Встановлено, що професійно підготовлений спортивний тренер має мати: сформовану прихильність до ведення здорового способу життя; знання та навички побудови навчально-тренувального процесу, що матиме крім іншого оздоровчий вплив; розумітиметься на стратегіях побудови середовища, у якому відбувається підготовка вихованців, на основі здоров'язбереження. Саме ці складові формують здоров'язбережувальну компетентність тренера з виду спорту і мусять бути розвинені впродовж навчання у закладі освіти. Результати дослідження дозволяють поглибити уявлення про значення та особливості процесу здоров'язбереження у роботі сучасного тренера з виду спорту як в особистому плані, так і в процесі підготовки спортсменів. Це надає змогу конкретизувати положення фахової підготовки майбутніх спортивних тренерів з урахуванням забезпечення розвитку теоретичних знань та практичних навичок побудови здоров'язбережувального навчально-тренувального середовища.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці рекомендацій щодо розвитку здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти – майбутніх тренерів з виду спорту протягом навчання з урахуванням особливостей роботи з атлетами на різних етапах багаторічної підготовки.

Список використаних джерел

1. Башавець Н. А. Проблема формування професійної компетентності у майбутніх фахівців фізичної культури, спорту та реабілітації під час педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт)*. 2020. №3(123). С. 512-515.

2. Єфременко А. М., Шутеев В. В., Ленська О. В., Шутеева Т. М., Крайник Я. Б. Підходи до організації навчання студентів видам легкої атлетики. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. №3. С. 46-49. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.3\(133\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.3(133).09)
3. Єфременко А., Пятисоцька С. Навчання студентів-єдиноборців бігу на 1500 м з використанням ритмічних стимулів. *Єдиноборства*. 2022. №4(26). С. 16-24. <https://doi.org/10.15391/ed.2022-4.02>
4. Захарова О. М., Сметанін С. В. Теоретичні аспекти значення міждисциплінарного підходу у формуванні здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. №63. С. 45-49. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.63-1.9>
5. Іваній І. В. Сутнісна характеристика здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури. *Олімпійський та паралімпійський спорт*. 2023. №1. С. 12-15. <https://doi.org/10.32782/olimpyspu/2023.1.3>
6. Карпюк І., Обезюк Т., Качалов О. Features of the implementation of health care competence in physical education classes. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. МП Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. №4(163). С. 9-12.
7. Отравенко О. В. Здоров'язбережувальна компетентність як складова якісної професійної підготовки здобувачів вищої освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2019. №4(327). С. 100-107. [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-4\(327\)-1-100-107](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-4(327)-1-100-107)
8. Потужній О., Поліщук В. Здоров'язбережувальна освіта та формування її компетентностей у студентів в освітньому середовищі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки»*. 2022. №1. С. 124-129. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2022-1-124-129>
9. Скачедуб Н. М. Педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі професійної підготовки. *Олімпійський та параолімпійський спорт : науковий журнал*. 2023. №2. С. 26-30. <https://doi.org/10.32782/olimpyspu/2023.2.6>
10. Bergeron M. F. Improving health through youth sports: is participation enough?. *New directions for youth development*. 2007. №115. С. 27-41.
11. Brotman L. E., Liberi W. P., Wasylyshyn K. M. Executive Coaching: The need for standards of competence. *Consulting Psychology Journal: Practice & Research*. 1998. №50:40-46.
12. Burlakova I., Sheviakov O., Kondes T. Psychological predictors of the formation of health-preserving competences of future specialists. *Public administration and Law Review*. 2021. №4. С. 74-79.
13. Chiu L. K., Mahat N. I., Marzuki N. A., Hua K. P. Student-Athletes' Evaluation of Coaches' Coaching Competencies and Their Sport Achievement Motivation. *Rev. Eur. Stud.* 2014. №6. С. 17-23. <https://doi.org/10.5539/res.v6n2p17>
14. Emets A., Zhamardiy V., Sohokon O., Khyzhniak O. Formation of project competence of future specialists from the field of physical therapy, physical education and sports in the higher education system. *JETT*. 2022. №13(2). С. 260-269. <https://doi.org/10.47750/jett.2022.13.02.025>
15. Jones R. J., Woods S. A., Guillaume Y. R. The effectiveness of workplace coaching: A meta-analysis of learning and performance outcomes from coaching. *Journal of occupational and organizational psychology*. 2016. №89(2). С. 249-277. <https://doi.org/10.1111/joop.12119>
16. Kao S. F., Tsai C. Y., Schinke R. Investigation of the interaction between coach transformational leadership and coaching competency change over time. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 2021. №16(1). С. 44-53. <https://doi.org/10.1177/1747954120953>
17. Klochko O. V., Fedorets V. M., Uchitel A. D., Hnatyuk V. V. Methodological aspects of using augmented reality for improvement of the health preserving competence of a Physical Education teacher. *CEUR Workshop Proceedings*. 2020. №2731. С. 108-128.
18. Klochko O. V., Fedorets V. M. Using immersive reality technologies to increase a physical education teacher's health-preserving competency. *Educational Technology Quarterly*, 2022. №4. С. 276-306. <https://doi.org/10.55056/etq.431>
19. Kononets N., Zhamardiy V., Shkola O., Vdovych S., Kyzim P., Batiieva N., Vasylenko O. Formation of health saving competence of future fitness trainers through the intensification of their research work. *JETT*. 2021. №12(4). С. 80-89. <https://doi.org/10.47750/jett.2021.12.04.011>
20. Kornosenko O., Denysovets T., Danysko O., Synytsya S., Voloshko L., Zhamardiy V., Otravenko O. System of Preparation of Future Fitness Coaches' for Health-Improving Activity in the Conditions of Rehabilitation Establishments. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. №9(8). С. 33-41.
21. McKay C. D., Cumming S. P., Blake T. Youth sport: friend or foe?. *Best practice & research Clinical rheumatology*. 2019. №33(1). С. 141-157. <https://doi.org/10.1016/j.berh.2019.01.017>
22. Momot O., Novik S., Shostak Y., Zhdanova-Nedilko O. Education of the Health Culture for Future Teacher's Personality. *Educational Challenges*. 2023. №28(1). С. 128-138. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2023.28.1.10>
23. Novik S. M., Shostak Ye. Yu., Petryshyn O. V., Fastivetz A. V., Khomenko P. V. Health-Saving Factors Of Youth Responsibility Formation At Physical Training And Recreational Establishments. *Acta Balneologica*. 2021. №LXIII(2/164). С. 110-114. <https://doi.org/10.36740/ABAL202102106>
24. Otravenko O., Shkola O., Shynkarova O., Zhamardiy V., Lyvatskiy O., Pelypas D. Leisure and recreational activities of student youth in the context of health-preservation. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*. 2021. №12(3). С. 146-154. <https://doi.org/10.47750/jett.2021.12.03.014>
25. Pityn M., Briskin Y., Perederiy A., Galan Y., Tsyhykalo O., Popova I. Sport specialists attitude to structure and contents of theoretical preparation in sport. *Journal of Physical Education and Sport*. 2017. №17. С. 988-994. <https://doi.org/10.7752/jpes.2017.s3152>
26. Reverdito R. S., Galatti L. R., Strachan L., Scaglia A. J., Paes R. R. Coaching and continuity make a difference: competence effects in a youth sport program. *Journal of physical education and sport*. 2020. №20(4). С. 1964-1971. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.04266>

27. Shcherbak I., Drozhyk L., Boichuk Y., Nizhevska T., Prokopenko I. Increasing Students' Motivation for the Health-Preserving Activities. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. №13(1). С. 247-261. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/371>
28. Yevtuch M., Fedorets V., Klochko O., Sizova V., Palamarchuk Y. Improving the health-preserving competence of physical education teachers using pancreatitis prevention knowledge. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. №21. С. 2934-2949. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.s5390>

References

1. Bashavets N. A. Problema formuvannya profesiinoi kompetentnosti u maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury, sportu ta reabilitatsii pid chas pedahohichnoi praktyky u zakladakh zahalnoi serednoi osvity. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (Fizychna kultura i sport)*. 2020. №3(123). С. 512-515.
2. Iefremenko A. M., Shutieiev V. V., Lenska O. V., Shutieieva T. M., Krainyk Ya. B. Pidkhody do orhanizatsii navchannia studentiv vydam lehkoj atletyky. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*. 2021. №3. С. 46-49. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.3\(133\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.3(133).09)
3. Iefremenko A., Piatysotska S. Navchannia studentiv-yedynobortsiv bihu na 1500 m z vykorystanniam rytmichnykh stymuliv. *Yedynoborstva*. 2022. №4(26). С. 16-24. <https://doi.org/10.15391/ed.2022-4.02>
4. Zakharova O. M., Smetanin S. V. Teoretychni aspekty znachennia mizhdystyplinarnoho pidkhodu u formuvanni zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti u maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyschii i zahalnoosvitnii shkolakh*. 2019. №63. С. 45-49. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.63-1.9>
5. Ivani I. V. Sutnisna kharakterystyka zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti vchytelia fizychnoi kultury. *Olimpiyskiy ta paralimpiyskiy sport*. 2023. №1. С. 12-15. <https://doi.org/10.32782/olimpstu/2023.1.3>
6. Karpiuk I., Obeziuk T., Kachalov O. Features of the implementation of health care competence in physical education classes. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. MP Drahomanova. Serii 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. 2023. №4(163). С. 9-12.
7. Otravenko O. V. Zdoroviazberezhualna kompetentnist yak skladova yakisnoi profesiinoi pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky*. 2019. №4(327). С. 100-107. [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-4\(327\)-1-100-107](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-4(327)-1-100-107)
8. Potuzhnyi O., Polishchuk V. Zdoroviazberezhualna osvita ta formuvannia yii kompetentnosti u studentiv v osvitnomu seredovyschii. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Serii: «Pedahohichni nauky»*. 2022. №1. С. 124-129. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2022-1-124-129>
9. Skachedub N. M. Pedahohichni umovy formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury u protsesi profesiinoi pidhotovky. *Olimpiyskiy ta paraolimpiyskiy sport : naukovyi zhurnal*. 2023. №2. С. 26-30. <https://doi.org/10.32782/olimpstu/2023.2.6>
10. Bergeron M. F. Improving health through youth sports: is participation enough?. *New directions for youth development*. 2007. №115. С. 27-41.
11. Brotman L. E., Liberi W. P., Wasylyshyn K. M. Executive Coaching: Theneed for standards of competence. *Consulting Psychology Journal: Practice & Research*. 1998. №50:40-46.
12. Burlakova I., Sheviakov O., Kondes T. Psychological predictors of the formation of health-preserving competentness of future specialists. *Public administration and Law Review*. 2021. №4. С. 74-79.
13. Chiu L. K., Mahat N. I., Marzuki N. A., Hua K. P. Student-Athletes Evaluation of Coaches Coaching Competencies and Their Sport Achievement Motivation. *Rev. Eur. Stud*. 2014. №6. С. 17-23. <https://doi.org/10.5539/res.v6n2p17>
14. Emetc A., Zhamardiy V., Sohokon O., Khyzhniak O. Formation of project competence of future specialists from the field of physical therapy, physical education and sports in the higher education system. *JETT*. 2022. №13(2). С. 260-269. <https://doi.org/10.47750/jett.2022.13.02.025>
15. Jones R. J., Woods S. A., Guillaume Y. R. The effectiveness of workplace coaching: A meta-analysis of learning and performance outcomes from coaching. *Journal of occupational and organizational psychology*. 2016. №89(2). С. 249-277. <https://doi.org/10.1111/joop.12119>
16. Kao S. F., Tsai C. Y., Schinke R. Investigation of the interaction between coach transformational leadership and coaching competency change over time. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 2021. №16(1). С. 44-53. <https://doi.org/10.1177/1747954120953>
17. Klochko O. V., Fedorets V. M., Uchitel A. D., Hnatyuk V. V. Methodological aspects of using augmented reality for improvement of the health preserving competence of a Physical Education teacher. *CEUR Workshop Proceedings*. 2020. №2731. С. 108-128.
18. Klochko O. V., Fedorets V. M. Using immersive reality technologies to increase a physical education teachers health-preserving competency. *Educational Technology Quarterly*, 2022. №4. С. 276-306. <https://doi.org/10.55056/etq.431>
19. Kononets N., Zhamardiy V., Shkola O., Vdovych S., Kyzim P., Batieieva N., Vasylenko O. Formation of health saving competence of future fitness trainers through the intensification of their research work. *JETT*. 2021. №12(4) . С. 80-89. <https://doi.org/10.47750/jett.2021.12.04.011>
20. Kornosenko O., Denysovets T., Danysko O., Synytsya S., Voloshko L., Zhamardiy V., Otravenko O. System of Preparation of Future Fitness Coaches for Health-Improving Activity in the Conditions of Rehabilitation Establishments. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. №9(8). С. 33-41.
21. McKay C. D., Cumming S. P., Blake T. Youth sport: friend or foe?. *Best practice & research Clinical rheumatology*. 2019. №33(1). С. 141-157. <https://doi.org/10.1016/j.berh.2019.01.017>
22. Momot O., Novik S., Shostak Y., Zhdanova-Nedilko O. Education of the Health Culture for Future Teachers Personality. *Educational Challenges*. 2023. №28(1) . С. 128-138. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2023.28.1.10>

23. Novik S. M., Shostak Ye. Yu., Petryshyn O. V., Fastivetz A. V., Khomenko P. V. Health-Saving Factors Of Youth Responsibility Formation At Physical Training And Recreational Establishments. *Acta Balneologica*. 2021. №LXIII(2/164). S. 110–114. <https://doi.org/10.36740/ABAL202102106>
24. Otravenko O., Shkola O., Shynkarova O., Zhamardiy V., Lyvatskyi O., Pelypas D. Leisure and recreational activities of student youth in the context of health-preservation. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*. 2021. №12(3). S. 146–154. <https://doi.org/10.47750/jett.2021.12.03.014>
25. Pityn M., Briskin Y., Perederiy A., Galan Y., Tsyhykalo O., Popova I. Sport specialists attitude to structure and contents of theoretical preparation in sport. *Journal of Physical Education and Sport*. 2017. №17. S. 988-994. <https://doi.org/10.7752/jpes.2017.s3152>
26. Reverdito R. S., Galatti L. R., Strachan L., Scaglia A. J., Paes R. R. Coaching and continuity make a difference: competence effects in a youth sport program. *Journal of physical education and sport*. 2020. №20(4). S. 1964-1971. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.04266>
27. Shcherbak I., Drozhyk L., Boichuk Y., Nizhevska T., Prokopenko I. Increasing Students Motivation for the Health-Preserving Activities. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. №13(1). S. 247-261. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/371>
28. Yevtuch M., Fedorets V., Klochko O., Sizova V., Palamarchuk Y. Improving the health-preserving competence of physical education teachers using pancreatitis prevention knowledge. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. №21. S. 2934-2949. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.s5390>